Perspectiefnota

2023

gemeente Noordwijk

Inhoudsopgave

1. Inleiding 1
2. Financiële stand van zaken 2
3. Uitgangspunten voor de Begroting 2023-2026 4
4. Kaders voor gezond financieel beleid 5
5. Financieel 7
5.1 Autonoom beleid 7
5.2 Algemene uitkering gemeentefonds 11
5.3 Overige mutaties 11
5.4 Investeringen 12
5.5 Investeringsambities 14
6. Toekomstige ontwikkelingen die nog niet financieel zijn vertaald 18

1. Inleiding

Voor u ligt de Perspectiefnota 2023-2026. Deze perspectiefnota is de start van de planning en control cyclus voor het begrotingsjaar 2023.

In deze perspectiefnota wordt vooruitgekeken naar de begroting voor de komende jaren. Op basis van de nu bekende feiten en ontwikkelingen wordt een voorlopige stand van de Begroting 2023-2026 weergegeven. Hierin is de Meicirculaire 2022 van het gemeentefonds verwerkt, om een zo actueel mogelijke stand van zaken weer te geven.

Om verschillende redenen wijkt deze perspectiefnota af van de voorgaande nota's.

In deze nota is geen nieuw eigen beleid opgenomen. Op 16 maart 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen geweest. Alhoewel de onderhandelingen om tot een nieuw collegeakkoord te komen in volle gang zijn, is op het moment van opstellen van deze nota nog geen akkoord gepubliceerd. Hierover zal de raad dan ook op een later moment worden geïnformeerd. Een bespreking van een nieuw collegeakkoord zal voor het zomerreces plaatsvinden. De uitvoering van de ambities die in dit akkoord zijn opgenomen hebben financiële consequenties. Na de behandeling in de gemeenteraad wordt het coalitieakkoord nader (financieel) uitgewerkt in concrete doelen en acties. Deze uitwerking wordt dan onderdeel van de Programmabegroting 2023-2026.

De coronacrisis en de oorlog in Oekraïne laten hun sporen na. Het verloop van de coronacrisis (na het uitgebreide vaccinatieprogramma) heeft alweer tot economische groei en daarmee tot toename van vraag naar grondstoffen geleid. Dit zorgt vervolgens voor oplopende inflatie. Met name de energieprijzen laten stijgingspercentages zien die we vele jaren niet hebben meegemaakt. De oorlog in Oekraïne en de maatregelen die de Europese landen als gevolg hiervan nemen versterken dit nog eens. De wens om versneld af te komen van het gebruik van fossiele brandstoffen heeft ook een prijsopdrijvend effect in diverse sectoren. Waar de afgelopen jaren werd gerekend met een meerjarig inflatiepercentage van onder de 2%, wordt er voor 2022 uitgegaan van een prijsinflatiepercentage van 5,2% en looninflatiepercentage van 4,8%. Dit resulteert in een stijgingspercentage in 2023 van 8,5% op lonen en 7,5% op prijzen. En een gemiddelde voor de jaren daarna van 2,3% (voor prijzen) en 3,7% (voor lonen).

Tenslotte heeft het vierde kabinet Rutte een ambitieuze begroting opgesteld met veel extra uitgaven voor onder meer verschillende klimaatmaatregelen. Volgens de huidige systematiek van het gemeentefonds is de omvang van de rijksuitgaven medebepalend voor de omvang van het gemeentefonds (de zogenaamde trap op – trap af methodiek). Als gevolg van de extra rijksuitgaven ontvangen de gemeente dus ook meer uit het gemeentefonds. Voor de jaren 2023 tot en met 2025 levert dit dan ook een positief beeld op. Vanaf 2026 maakt het kabinet echter ander keuzes waardoor dit jaar een aanzienlijk minder gunstig beeld geeft.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Noordwijk,

Mw. W.J.A. Verkleij, burgemeester

F. Mencke, secretaris

2. Financiële stand van zaken

De lopende Begroting 2022-2025, vastgesteld in november 2021 is structureel sluitend. Daarmee is het een goede basis voor de komende Begroting 2023-2026.

Mede door nationale en internationale ontwikkelingen zijn de mutaties in de budgetten bijzonder groot. De sterk oplopende inflatie zorgt voor een forse stijging van de uitgaven. Ook zorgt dit voor een aanzienlijk hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Daarnaast heeft het kabinet in het regeerakkoord aanzienlijke aanvullende uitgaven opgenomen (onder andere op het gebied van defensie en milieu). Met als gevolg een toename in de omvang van het gemeentefonds.

Het volgende beeld ontstaat met betrekking tot de ontwikkelingen in 2023-2026:

Bedragen afgerond op € 1.000,-				
Saldo Perspectiefnota 2023-2026	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Autonoom beleid	€ -3.984.000	€ -3.812.000	€ -4.112.000	€ -4.343.000
Algemene uitkering gemeentefonds	€ 6.355.000	€ 9.012.000	€ 11.182.000	€ 6.443.000
Overige mutaties	€ -1.939.000	€ -3.282.000	€ -4.635.000	€ -6.202.000
Saldo Perspectiefnota 2023-2026	**€ 432.000**	**€ 1.918.000**	**€ 2.435.000**	**€ -4.102.000**

De huidige meerjarenbegroting 2022-2025 laat positieve saldi zien, waardoor het totale plaatje er als volgt uit ziet:

Bedragen afgerond op € 1.000,-				
Ruimte na Perspectiefnota 2023-2026	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Resterende saldi Begroting 2022-2025	€ 549.000	€ 432.000	€ 1.647.000	€ 1.647.000
Saldo Perspectiefnota 2023-2026	€ 432.000	€ 1.918.000	€ 2.435.000	€ -4.102.000
Beschikbare ruimte na ontwikkelingen	**€ 981.000**	**€ 2.350.000**	**€ 4.082.000**	**€ -2.455.000**

Een onderbouwing van bovengenoemde ontwikkeling vindt plaats in hoofdstuk 5.

Gemeentefonds en de herverdeling

Met ingang van 2023 is de herverdeling van het gemeentefonds een feit. Op basis van de Meicirculaire 2022 is het herverdeeleffect € 3,5 miljoen negatief. Vanwege een aantal discussiepunten tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Rijk wordt tot en met 2025 maximaal een herverdeeleffect van € 37,50 per inwoner doorgevoerd. Voor Noordwijk resulteert dit in een bijstelling van € 1,68 miljoen negatief. In de meerjarenbegroting is echter al rekening gehouden met een herverdeeleffect van € 1,95 miljoen negatief en dit heeft een voordelig effect op het begrotingssaldo.

Vanaf 2026 is er echter sprake van een bijzonder onzekere situatie. De algemene uitkering van het gemeentefonds daalt in dat jaar ten opzichte van 2025 met circa € 4,5 miljoen. Dit is het gevolg van het feit dat het kabinet besluitvorming over de volgende onderwerpen uitstelt:

- Er is nog geen besluit over de compenserende middelen voor Jeugdhulp vanaf 2024. Voor 2024 tot en met 2026 is net als in de Begroting 2022-2025 een stelpost opgenomen van 75% van de verwachte bedragen.
- De opschalingskorting is bevroren op het niveau van 2021 tot en met 2025, en komt daarna weer volledig terug. Dat leidt voor Noordwijk tot een korting van € 1,3 miljoen in 2026.

- Er is nog geen besluit genomen over de herverdeling van het gemeentefonds vanaf 2026. Voor dit jaar is wel rekening gehouden met een verdere daling van € 15,- per inwoner.
- De normeringssystematiek (trap op-trap af) wordt met ingang van 2026 afgeschaft. Er is nog geen alternatief opgenomen. Het Rijk en de VNG onderhandelen hierover. Met de VNG wordt in een gezamenlijk proces met een onafhankelijk begeleider gewerkt, om te komen tot een nieuwe financieringssystematiek voor 2026 en verder. Er wordt ook gekeken naar de zorgen die gemeenten ervaren met betrekking tot hun financiën in 2026 en verder. De opdracht is om te komen tot een analyse van de financiële gevolgen van het coalitieakkoord voor gemeenten en provincies. Er wordt naar oplossingen gezocht voor de korte en lange termijn. De Tweede Kamer zal voor de zomer van 2022 worden geïnformeerd over de uitkomst en de vervolgstappen.

De algemene uitkering van het gemeentefonds ziet voor de jaren 2023 tot en met 2026 als volgt uit:

Bedragen in €				
Algemene uitkering gemeentefonds	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Algemene uitkering op basis van de Begroting 2022-2025, inclusief Decembercirculaire 2022	€ 62.074.423	€ 62.236.060	€ 63.087.836	€ 63.087.836
Algemene uitkering extra op basis van de Meicirculaire 2022	€ 6.355.000	€ 9.012.000	€ 11.182.000	€ 6.443.000
Algemene uitkering Begroting 2023-2026	**€ 68.429.423**	**€ 71.248.060**	**€ 74.269.836**	**€ 69.530.836**

Energiekosten

Op dit moment is in de begroting van de gemeente Noordwijk rekening gehouden met een totaalbudget voor gas en elektra van € 610.000 in 2022. Het CBS heeft recent al een gemiddelde prijsstijging voor energie van 86% berekend (peildatum 1 januari 2022). Hier komt het prijsinflatiepercentage voor 2022 van 5,2% nog bovenop. Dit resulteert in een stijging van de begrote kosten voor gas en elektra voor de gemeente Noordwijk in 2022 van 91,2%. Het begrote budget wordt in 2022 met € 556.000,- op geplust tot € 1.167.000,-.

Voor de jaren na 2022 spelen vele onzekere factoren een rol. Er is besloten om voor 2023 en verder, boven op de 91,2% prijsinflatie uit 2022, een gemiddelde prijsinflatie over de jaren 2023 tot en met 2026 mee te nemen. Deze gemiddelde prijsinflatie komt uit op 2,3% per jaar. Hiermee komen de begrote bedragen voor gas en elektra voor de gemeente Noordwijk op € 1.200.000,- voor 2023, € 1.228.000,- voor 2024, € 1.256.000,- voor 2025 en € 1.285.000,- voor 2026.

Jeugdhulp

Eén van de grootste kostenposten bij de autonome ontwikkelingen betreft de Jeugdhulp (met een verhoging van meer dan € 1 miljoen). In het meerjarenperspectief van de begroting Jeugdhulp is sprake van een dalende trend en wordt gewerkt aan maatregelen om in het meerjarenperspectief de kosten omlaag te brengen. De voorgaande jaren laten echter een forse stijging van de kosten zien waarin deze dalende trend vooralsnog niet in is overgenomen. Voor 2023 heeft het Rijk hiervoor € 1,4 miljard aan het gemeentefonds toegevoegd. Over de structurele extra middelen heeft het kabinet nog geen beslissing genomen en volstaan we met het opnemen van een stelpost van 75% van de te verwachten middelen in onze meerjarenbegroting. Dit is conform de raming in de Begroting 2022-2025.

3. Uitgangspunten voor de Begroting 2023-2026

In het volgende overzicht staan de belangrijkste uitgangspunten voor de Begroting 2023-2026 weergegeven.

Uitgangspunten Perspectiefnota 2023-2026 (op basis van Meicirculaire 2022)				
Omschrijving	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Algemene uitkering	Meicirculaire	Meicirculaire	Meicirculaire	Meicirculaire
Lonen/premies	8,5%	3,7%	3,7%	3,7%
Prijzen (algemeen)	7,5%	2,3%	2,3%	2,3%
Subsidies	7,5%	2,3%	2,3%	2,3%
Leges en rechten	7,5%	2,3%	2,3%	2,3%
OZB opbrengsten	7,5%	2,3%	2,3%	2,3%
Afvalstoffenheffing	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend
Rioolheffing	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend
Rente reserves	Op basis van de BBV regels wordt geen rente meer toegerekend aan de reserves.			
Kapitaallasten (omslagpercentage)	circa 0,5%	circa 0,5%	circa 0,5%	circa 0,5%
Aantal inwoners	44.327	44.602	44.870	45.131

Zoals gebruikelijk sluiten de gehanteerde gemiddelde percentages aan bij de in de Meicirculaire 2022 genoemde indexcijfers.

Bij de Begroting 2022-2025 zijn de tarieven onroerendezaakbelasting (OZB) voor woningen en niet-woningen voor 2022 gemiddeld met 23,6% gestegen, om het wegvallen van precariobelasting op kabels en leidingen deels te compenseren. Voor de opbrengsten van de OZB is een stijging van 7,5% in 2023 en 2,3% voor de daaropvolgende jaren, opgenomen in het berekende saldo van de Perspectiefnota 2023.

Het toepassen van deze inflatiecijfers voor de tarieven OZB betekent opnieuw een forse stijging in de woonlasten. In de tabellen hieronder wordt aangegeven wat het effect is als in plaats van de hogere inflatiecijfers, gerekend wordt met een stijging van jaarlijks 2%. Het begrotingssaldo wordt hiermee nadelig beïnvloed, zoals weergegeven op pagina 3.

Bedragen in €				
Indexering OZB woningen	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Indexering 7,5% in 2023, daarna 2,3%	€ 702.000	€ 934.000	€ 1.170.000	€ 1.413.000
Indexering 2%	€ 187.000	€ 381.000	€ 580.000	€ 785.000
Verschil	**€ 515.000**	**€ 553.000**	**€ 590.000**	**€ 628.000**

Bedragen in €				
Indexering OZB niet-woningen	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Indexering 7,5% in 2023, daarna 2,3%	€ 301.000	€ 401.000	€ 502.000	€ 606.000
Indexering 2%	€ 80.000	€ 164.000	€ 249.000	€ 337.000
Verschil	**€ 221.000**	**€ 237.000**	**€ 253.000**	**€ 269.000**

4. Kaders voor gezond financieel beleid

De onderstaande kaders kunnen worden gehanteerd bij het maken van nieuwe afwegingen. Die kaders zijn niet uitputtend maar fungeren als meetlat waarlangs nieuwe ruimtevragers worden afgewogen. In de uitvoeringspraktijk geldt daarbij het ‘pas toe of leg uit-principe’. Dat houdt in dat de gekozen toepassing kan verschillen per onderwerp en dat in bijzondere omstandigheden kunnen er redenen zijn om van de gekozen toepassing af te wijken.

Eerst de opgave, dan het plan, dan het geld
Nu beginnen we vaak eerst met de financiële claim en daarna met de visie, het plan en de uitwerking. Dat betekent dat middelen lang onbenut blijven (onderuitputting). Nog belangrijker is dat het geen recht doet aan de afweging door de raad. Transparantere beleidsdiscussies met de raad in een eerder stadium, betekent ook een transparanter begrotingsproces. Concreet betekent dit dat er meer pro memorie posten als ruimtevrager in de begroting staan om later in te vullen. Niet alles kan en moet immers tegelijk. Dit kan echter ook leiden tot besluiten zonder financiële dekking waarmee financiële risico’s ontstaan.

Nieuw voor oud
Met het richtsnoer ‘nieuw voor oud’ wordt bedoeld dat een lopend project of bestaande activiteiten worden beëindigd, als er financiële dekking moet worden gevonden voor een nieuw initiatief. Vanuit de raad is het idee geopperd om een zero-based begroting te maken. Dit is een methode om de begroting door te lichten op wat wettelijk verplicht is, wat de vrije afwegingsruimte is, etc. Dat kan helpen om de juiste keuzes te maken.
In essentie gaat het om de vraag in welke mate bestaand beleid bijdraagt aan de bestuurlijke doelen. Waar dat niet zo is, ontstaat er ruimte voor heroverweging binnen de totale begroting.

We doen het voor het geld dat we ervoor krijgen
Medebewindstaken doen we in principe voor (maximaal) het geld dat we ervoor krijgen. Waar de kosten de beschikbare middelen overschrijden moet worden gezocht naar mogelijkheden om de kosten te beheersen of de inkomsten te vergroten. Dit kan ook in collectief verband, zoals bij de recente arbitrage Jeugdhulp.

Samen in partnerschap
Netwerk-besturen betekent ook netwerk-financieren. Wanneer een maatschappelijke opgave samen met andere partners wordt opgepakt, komt de rekening niet alleen bij de gemeente terecht.

Ontschotten van budgetten
Budgetten worden zoveel mogelijk ontschot, om een integrale afweging en het schuiven met budgetten mogelijk te maken met betrekking tot zowel het sociale als het fysieke domein. Tegenvallers worden zoveel mogelijk binnen het domein, het programma of een beleidsveld opgevangen.

Kostendekkendheid
Belastingheffingen, leges en tarieven zijn kostendekkend.

Zuiver resultaat bestemmen
Budget dat aan het einde van het jaar overblijft gaat naar de algemene reserve.

Profijtbeginsel
Kosten van publieke voorzieningen worden zoveel mogelijk in rekening gebracht van degenen die daarvan profiteren.

Proactief gebruik maken van subsidies
Bij grote stedelijke projecten worden doelgerichte acties en lobby ingezet voor succesvolle subsidieverwerving.
Bij het verstrekken van subsidies telt niet de inspanning maar het resultaat. Bij elk van de gemeentelijke doelen wordt bepaald of en zo ja, hoe gesubsidieerde activiteiten een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren ervan.

Integraliteit
Opbrengsten en kosten worden zoveel mogelijk in samenhang gepresenteerd. Bij investeringen worden de capaciteit, de duurzaamheid en de Informatie- en Communicatietechnologie (ICT) aspecten ook meegenomen.

Zo min mogelijke reserves
Algemeen uitgangspunt is om zo min mogelijk reserves te hebben. Bij het instellen van een reserve is het belangrijk om een concreet doel vast te stellen waarvoor de reserve wordt ingesteld, inclusief de geplande looptijd.

Gezond weerstandsvermogen
Het benodigd weerstandsvermogen in relatie tot de risico's blijft in gezonde verhouding en ligt tussen de 1,4 en 2,0.

'Herstelbetalingen uit Den Haag' komen in plaats van eigen middelen en niet er bovenop
Als er geld komt uit de Den Haag voor een ambitie die al in de begroting is verwerkt en er is niet afgesproken 'dat we het doen voor het geld dat we ervoor krijgen', dan komt dit geld ten gunste van het begrotingsresultaat. En kan dus worden ingezet voor andere zaken.

5. Financieel

Ondanks de oplopende inflatie ziet het meerjarenperspectief er tot en met 2025 goed uit. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de aanzienlijke verhoging van de rijksuitgaven en het effect daarvan op de omvang van het gemeentefonds.

Bedragen afgerond op € 1.000,-				
Saldo Perspectiefnota 2023-2026	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Autonoom beleid	€ -3.984.000	€ -3.812.000	€ -4.112.000	€ -4.343.000
Algemene uitkering gemeentefonds	€ 6.355.000	€ 9.012.000	€ 11.182.000	€ 6.443.000
Overige mutaties	€ -1.939.000	€ -3.282.000	€ -4.635.000	€ -6.202.000
Saldo Perspectiefnota 2023-2026	**€ 432.000**	**€ 1.918.000**	**€ 2.435.000**	**€ -4.102.000**

Bedragen afgerond op € 1.000,-				
Ruimte na Perspectiefnota 2023-2026	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Resterende saldi Begroting 2022-2025	€ 549.000	€ 432.000	€ 1.647.000	€ 1.647.000
Saldo Perspectiefnota 2023-2026	€ 432.000	€ 1.918.000	€ 2.435.000	€ -4.102.000
Beschikbare ruimte na ontwikkelingen	**€ 981.000**	**€ 2.350.000**	**€ 4.082.000**	**€ -2.455.000**

5.1 Autonoom beleid

Hieronder worden de autonome ontwikkelingen 2023-2026 uiteengezet. De autonome ontwikkelingen betreffen enerzijds algemene autonome ontwikkelingen, zoals inkomsten uit belastingen en loon- en prijsstijgingen. En anderzijds autonome ontwikkelingen die vanuit de diverse teams binnen de gemeente Noordwijk zijn aangedragen. Ook spelen de kostenontwikkelingen bij gemeenschappelijke regelingen een belangrijke rol.

Bedragen afgerond op € 1.000,-				
Saldo Perspectiefnota 2023-2026	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Autonoom beleid per programma				
Programma's				
1. Bestuur en Dienstverlening	€ -1.655.000	€ -1.075.000	€ -1.117.000	€ -1.210.000
2. Veiligheid	€ -34.000	€ -34.000	€ -34.000	€ -34.000
3. Verkeer en Vervoer	€ -79.000	€ -86.000	€ -93.000	€ -110.000
4. Economie	€ -146.000	€ -146.000	€ -147.000	€ -147.000
5. Onderwijs	€ -112.000	€ -112.000	€ -112.000	€ -112.000
6. Sport en Cultuur	€ -125.000	€ -125.000	€ -125.000	€ -125.000
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	€ -2.164.000	€ -2.139.000	€ -2.348.000	€ -2.349.000
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	€ -258.000	€ -228.000	€ -269.000	€ -389.000
9. Wonen en Ruimte	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000
Resultaat Bepalen en Bestemmen (P301)	€ 556.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Totaal autonoom beleid per programma	**€ -3.984.000**	**€ -3.812.000**	**€ -4.112.000**	**€ -4.343.000**

Toelichting op het autonoom beleid per programma

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening

Bedragen in €				
Autonoom beleid per programma	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
1. Bestuur en Dienstverlening	€ -1.655.000	€ -1.075.000	€ -1.117.000	€ -1.210.000

- De cao-onderhandelingen voor gemeenteambtenaren (Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling (CAR) en een Uitwerkingsovereenkomst (UWO); CAR UWO) heeft geleid tot een structurele uitwerking op de salarissen en sociale lasten voor 2022 en verder. Dit resulteert in een bij te ramen bedrag van € 292.289,-.
- Voor het Talentenprogramma is voor 2023 € 500.000,- opgenomen. Dekking van deze kosten vindt plaats binnen de algemene reserve, resultaat bepalen en bestemmen in product 301.
- Er wordt rekening gehouden met een forse stijging van de begrote kosten voor gas en elektra. Er wordt op basis van cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) een stijging van 86% meegenomen in 2022. Hier boven op komt nog de prijsinflatie in 2022 van 5,2%. Vervolgens wordt er voor de jaren 2023 tot en met 2026 ook nog rekening gehouden met een gemiddelde stijging van 2,3% per jaar (de gemiddelde prijsinflatie over deze vier jaren). Deze begrote kosten staan in dit programma opgenomen.
- De hogere inflatie zorgt er ook voor dat de kosten van Automatisering en Informatisering toenemen in de jaren 2023 tot en met 2026.

Programma 2 Veiligheid

Bedragen in €				
Autonoom beleid per programma	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
2. Veiligheid	€ -34.000	€ -34.000	€ -34.000	€ -34.000

- Stijging van de kosten gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden.

Programma 3 Verkeer en Vervoer

Bedragen in €				
Autonoom beleid per programma	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
3. Verkeer en Vervoer	€ -79.000	€ -86.000	€ -93.000	€ -110.000

- De kosten van straatreiniging en gladheidsbestrijding nemen toe als gevolg van areaaluitbreiding, oplopend van € 51.000,- in 2023 naar € 83.000,- in 2026.
- Onderhoud van diverse materialen langs de weg € 12.500,-.
- Onderhoud en uitbreiding van het Parkeer Route Informatie Systeem (PRIS) en de inzet van verkeersregelaars zorgen voor structurele stijging van de kosten € 26.500,-.

Programma 4 Economie

Bedragen in €				
Autonoom beleid per programma	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
4. Economie	€ -146.000	€ -146.000	€ -147.000	€ -147.000

- Voor het uitvoeren van het veiligheidsplan is € 70.000,- opgenomen. Voor de veiligheid bij de evenementen moeten door de organisaties voor hoge kosten (commerciële tarieven) stewards worden ingehuurd. Er is namelijk een groot tekort aan vrijwilligers.
- Er vindt inhuur van extra toezicht plaats op het strand gedurende het hoogseizoen, op basis van vastgestelde strandnota: € 20.000,-.
- Er moeten door fusie en nieuwe wijken rekening worden gehouden met 15 wijkverenigingen. Het budget van € 15.857,- is niet voldoende. Deze uitgaven nemen toe met € 10.000,-.

Programma 5 Onderwijs

Bedragen in €				
Autonoom beleid per programma	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
5. Onderwijs	€ -112.000	€ -112.000	€ -112.000	€ -112.000

- Het aantal leerlingen dat een beroep doet op vervoer naar speciaal onderwijs neemt toe. De kosten stijgen met € 77.000,-.
- De kosten voor de inspectie van kinderopvang nemen toe met € 15.225,- als gevolg van toegenomen eisen aan de inspectie.
- De kosten voor energie van € 10.000,- waren nog niet in de raming opgenomen.

Programma 6 Sport en Cultuur

Bedragen in €				
Autonoom beleid per programma	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
6. Sport en Cultuur	€ -125.000	€ -125.000	€ -125.000	€ -125.000

- Er wordt een reservering voor de kosten van onderhoud van de nieuwbouw Lageweg (SJC) in de begroting opgenomen van € 50.000,-. Deze waren nog niet in de begroting opgenomen.
- De exploitatiebijdrage aan het Sportbedrijf wordt verhoogd met € 75.000,- als gevolg van de stijgende energielasten.

Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid

Bedragen in €				
Autonoom beleid per programma	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	€ -2.164.000	€ -2.139.000	€ -2.348.000	€ -2.349.000

- De raming voor de uitgaven voor inkomensondersteuning door de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) stijgt met € 271.129,- door verwachte toename van het aantal uitkeringen.
- De inkomsten vanuit het Rijk voor de uitgaven voor inkomensondersteuning dalen met € 555.082,- als gevolg van bijstelling van het macrobudget.
- De bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek (GR KDB) neemt toe met € 112.324,- mede door de dalende rijksbijdrage voor mensen waar de Wet sociale werkvoorziening (WSW) van toepassing op is.

- De kosten voor Jeugdhulp stijgen met € 1.081.227,- in 2023. Dit wordt met name veroorzaakt door:
    - toename van het gebruik van persoonsgebonden budget (pgb) + € 309.170,-;
    - stijgende kosten op basis van begroting Jeugd 2023 + € 335.933,-;
    - de nieuw afgesloten cao Jeugd + € 296.270,-.
- Binnen de kosten voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zijn verschuivingen tussen de verschillende uitgaven. Als geheel blijven deze kosten vrijwel gelijk ten opzichte van de raming in de Begroting 2022-2025.

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving

Bedragen in €				
Autonoom beleid per programma	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	€ -258.000	€ -228.000	€ -269.000	€ -389.000

- Als gevolg van areaaluitbreiding, zoals de nieuwe wijk Offem Zuid, nemen de kosten voor groenonderhoud toe met € 113.500,-.
- De bijdrage aan de Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) neemt toe met € 116.453,- in 2023, oplopend tot € 266.057,- in 2026. Deze stijging wordt veroorzaakt door de hogere indexatie die de regionale werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen heeft opgesteld.
- Voor het onderhoud bij het Oosterduinse meer is er in 2021 een bijdrage van de provincie Zuid-Holland ontvangen ter hoogte van € 555.910,- die gestort is in de Reserve onderhoud Oosterduinse meer. Dit is een vergoeding voor het onderhoud voor de komende 10 jaar. De jaarlijkse bijdrage komt daarmee uit op € 55.591,-. Dekking van deze jaarlijkse bijdrage vindt plaats uit de reserve.
- Voor het onderhoud van de tuinen van het Sint Bavo-terrein is ter compensatie een afkoopregeling afgesloten met een derde partij die de Engelse tuin, de Franse tuin en de begraafplaats op het Sint Bavo-terrein restaureert. De afkoopsom van € 500.000,- wordt in 2022 gestort in een bestemmingsreserve waarmee de jaarlijkse beheerkosten van circa € 44.000,- vanaf 2024 en de daaropvolgende 10 jaar kunnen worden gedekt.
- Voor het overslagstation van het Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB) zijn er extra kosten voor met name de revisie van de installaties en kosten voor de voorbereidingen voor de investering in de nieuwbouw van het VAB. Er lopen eind 2023 ook diverse contracten af, waaronder die voor de verwerking van groente-, fruit- en tuinafval (gft) en restafval, de exploitatieovereenkomst met Meerlanden en de huur van het terrein met ProRail. De Rijksoverheid stuurt ook meer op afvalscheiding en minder restafval. Daar staat tegenover dat de kosten verhaalt kunnen worden met een ophoging voor de belasting over de toegevoegde waarde (btw). Dit levert een positief effect op van € 27.000,- oplopend tot € 96.000,- in 2026. Dit wordt gecompenseerd in de afvalstoffenheffing.

Programma 9 Wonen en Ruimte

Bedragen in €				
Autonoom beleid per programma	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
9. Wonen en Ruimte	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000

- De huisvesting van statushouders levert zowel hogere kosten op (€ 7.500,-) als aanvullende huurinkomsten (€ 40.000,-).

Bedragen in €				
Autonoom beleid per programma	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Resultaat Bepalen en Bestemmen (P301)	€ 556.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000

In product 301 Resultaat Bepalen en Bestemmen staan bijdragen ten laste van reserves.

De belangrijkste aanpassingen betreffen:

- In 2023 staat een bedrag van € 500.000,- voor het Talentenprogramma uit de algemene reserve in programma 1.
- De bedragen voor het Oosterduinse meer (€ 55.591,-) en de Engelse tuin (€ 44.000,- vanaf 2024) in programma 8 worden gedekt uit een bestemmingsreserve.

5.2 Algemene uitkering gemeentefonds

Bedragen in €				
Autonoom beleid per programma	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Algemene Dekkingsmiddelen (P300)	€ 6.355.000	€ 9.012.000	€ 11.182.000	€ 6.443.000

De belangrijkste aanpassing betreft:

- De wijzigingen van de algemene uitkering van het gemeentefonds ten opzichte van de primaire raming.

5.3 Overige mutaties

De overige mutaties betreffen wijzigingen die betrekking hebben op verschillende programma's.

Bedragen afgerond op € 1.000,-				
Saldo Perspectiefnota 2023-2026	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Overige mutaties				
Onderwerpen				
1. Inflatie op budgetten	€ -1.332.000	€ -1.489.000	€ -1.694.000	€ -2.286.000
2. Inflatie op subsidies	€ -521.000	€ -630.000	€ -742.000	€ -952.000
3. Inflatie inkomsten, leges en rechten	€ 1.895.000	€ 2.150.000	€ 2.414.000	€ 3.253.000
4. Inflatie op lonen	€ -1.581.000	€ -2.113.000	€ -2.673.000	€ -3.677.000
5. Afbouw overhead uren grondbedrijf	€ -200.000	€ -400.000	€ -540.000	€ -540.000
6. Toe te rekenen uren grondbedrijf	€ -200.000	€ -200.000	€ -200.000	€ -200.000
7. Inflatie gemeenschapelijke regelingen	€ -	€ -600.000	€ -1.200.000	€ -1.800.000
Totaal overige mutaties	**€ -1.939.000**	**€ -3.282.000**	**€ -4.635.000**	**€ -6.202.000**

De belangrijkste mutaties betreffen:

- Op basis van de in de Meicirculaire 2022 van het gemeentefonds vermelde inflatiecijfers, zijn de begrote bedragen aangepast voor de eigen overige uitgaven, subsidies, loonkosten en de inkomsten van de gemeente. (1 tot en met 4 in tabel)
- Op de door te boeken uren naar de projecten in het grondbedrijf wordt tot nu toe een overheadpercentage van 68% doorberekend. Dit is een uitzondering op het centraal begrote overheadpercentage van 14 %. Het percentage van 68 % zorgt voor een te hoge (en onterechte) belasting van de ruimtelijke projecten.

Voorgesteld wordt het overheadpercentage stapsgewijs af te bouwen naar 14%. De Financiële verordening Noordwijk 2021 artikel 14.6 zal hierop moeten worden aangepast. (5 in tabel)

- Als gevolg van het afnemen van het aantal ruimtelijke projecten zal ook het aantal uren dat doorberekend kan worden afnemen. Deze uren worden ingezet voor niet grondbedrijf gerelateerde projecten. Hierdoor drukken er meer kosten op de exploitatie. (6 in tabel)
- Over de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen worden via de Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen regionaal afspraken gemaakt. Deze zijn gebaseerd op de inflatiecijfers in de circulaires van het gemeentefonds. Voor 2023 zijn deze afspraken gemaakt in 2021. Voor 2024 en verder zullen de bijdragen als gevolg van de hogere inflatiecijfers verder toenemen. Hiervoor is een stelpost opgenomen. (7 in tabel)

5.4 Investeringen

In onderstaand overzicht zijn de investeringen vermeld, die door de organisatie zijn opgegeven. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten passen binnen het in de huidige begroting opgenomen kapitaallastenniveau. Om deze reden zijn deze lasten in de cijfers van de Perspectiefnota 2023 verwerkt. Er is rekening gehouden met de hogere inflatie door het gemiddeld kapitaallastenniveau te indexeren met 7,5% in 2024 en 2,3% in de daaropvolgende jaren.

Bedragen x €				
Investeringen per programma	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening				
Totaal investeringen	€ 359.029	€ 1.025.756	€ 1.202.942	€ 1.181.175
Waarvan gedekt uit reserve	*€ -359.029*	*€ -1.025.756*	*€ -1.202.942*	*€ -1.181.175*
Programma 2 Veiligheid				
Totaal investeringen	€ 10.762	€ -	€ -	€ -
Programma 3 Verkeer en Parkeren				
Totaal investeringen	€ 4.533.207	€ 7.426.999	€ 1.661.960	€ 1.624.691
Programma 4 Economie				
Totaal investeringen	€ 188.334	€ 82.571	€ -	€ -
Programma 5 Onderwijs				
Totaal investeringen	€ 2.751.295	€ 6.722.392	€ 2.069.522	€ 2.001.903
Waarvan gedekt uit reserve	*€ -2.751.295*	*€ -6.722.392*	*€ -2.069.522*	*€ -2.001.903*
Programma 6 Sport en Cultuur				
Totaal Investeringen	€ 1.436.076	€ 990.854	€ 473.034	€ 357.174
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving				
Totaal investeringen	€ 4.883.777	€ 5.566.396	€ 3.354.033	€ 2.577.414
Waarvan gedekt uit voorziening	*€ -4.776.158*	*€ -5.566.396*	*€ -3.354.033*	*€ -2.577.414*
Totaal investeringen	**€ 14.162.480**	**€ 21.814.968**	**€ 8.761.491**	**€ 7.742.357**
Waarvan gedekt uit reserve/voorziening	***€ -7.886.482***	***€ -13.314.544***	***€ -6.626.497***	***€ -5.760.492***

De voornaamste investeringen in 2023–2026 betreffen:

- voor programma 1: investeringen in automatisering en informatisering conform het jaarlijks geactualiseerde ICT instandhoudingsplan. Deze investeringen, en daaruit voorvloeiende kapitaallasten, worden gedekt vanuit de ICT Instandhoudingsreserve;
- voor programma 2: cameratoezicht;
- voor programma 3: de wijkrenovatie Zeeburg, vervanging van de oeverconstructie langs de Leidsevaart, reconstructie Duinweg;
- voor programma 4: renovatie strandafritten;
- voor programma 5: investeringen in onderwijshuisvesting conform het IHPN;
- voor programma 6: renovatie van velden bij sportpark Duinwetering en sportpark Van Nispen en het speelruimteplan;
- voor programma 8: vervangingen van de riolering.

5.5 Investeringsambities

Het reguliere investeringsplan is in omvang begrensd tot een jaarlijks gemiddeld kapitaallastenniveau van circa € 4,2 miljoen. De kapitaallasten van oude investeringen en van de in het investeringsplan 2023-2026 opgenomen investeringen worden binnen dit kapitaallastenniveau gedekt, welke is opgenomen in de (meerjaren)begroting.

Er zijn ook een aantal investeringsambities. Een aantal is inmiddels in uitvoering, of reeds afgerond, zoals: Centrumvisie Noordwijkerhout, De inrichting van het Kloosterplein en Huisvesting multifunctionele vergaderzaal.

Andere investeringsambities staan nog in de planning, zoals: Revitalisering van de Kerkstraat, Revitalisering Hoofdstraat, Gebiedsuitwerking Koningin Wilhelmina Boulevard, Parkeerdruk Noordwijk aan Zee, Aansluiting Beeklaan - N206. In het reguliere plan -en daarmee in de exploitatiebegroting- kan voor deze investeringsambities geen ruimte worden gevonden.
In de dekking van de lasten van die investeringen moet op een andere manier worden voorzien. Om die reden zijn deze objecten niet opgenomen in het reguliere investeringsplan 2023-2026.

Over deze voornemens wordt de gemeenteraad in de volgende korte beschouwing geïnformeerd. Uitdrukkelijk wordt hierbij gemeld, dat vaststelling van de Begroting 2023-2026 niet van invloed is op het traject van besluitvorming van de onderstaande voornemens. Deze plannen, inclusief de financierings-/dekkingsvoorstellen daarbij, worden allemaal afzonderlijk aan de gemeenteraad voorgelegd.

Financiering van deze ontwikkelingen
De huidige in de begroting opgenomen investeringsambities kunnen de komende jaren vanuit de reserve nieuwe investeringen gedekt worden. Deze reserve is gevormd in 2017 vanuit verschillende reserves en tot en met 2021 werd deze nog gevoed met een storting van € 559.000,- vanuit de reserve grondbedrijf. Vanaf 2021 wordt deze reserve ook gevoed met het surplus op het benodigde gemiddelde kapitaallastenniveau.

In 2022 is op basis van herziene regels van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een bedrag van € 13,2 miljoen uit de Nuon-reserve onttrokken en in aparte reserves Sport Jeroens Club (SJC), Duinwetering en Zwembad Binnenzee gezet. Deze reserves zijn gevormd voor de dekking van de kapitaallasten van deze investeringen. Onze huidige werkwijze, waarbij we jaarlijks een oplopend bedrag terugstorten in reserves, blijft gehandhaafd. In plaats van storting in de kapitaallastenreserves zullen deze bedragen nu worden toegevoegd aan de Nuon-reserve, waarmee de reservering van € 13,2 miljoen op termijn weer wordt gecompenseerd. Daarnaast zijn nog bedragen van € 1,25 miljoen voor de Multifunctionele hal met zwembad en € 1.817.750,- voor de multifunctionele vergaderzaal uit deze reserve onttrokken in 2022. De huidige stand (peildatum 1 januari 2023) van de Nuon-reserve bedraagt € 14,7 miljoen.

De totale investeringsbehoefte vanuit de Begroting 2023-2026 bedraagt circa € 14,6 miljoen. De stand van de Nuon-reserve is voldoende om deze investeringsbehoefte te dragen.

De ambitie, die vanaf 2021 bestaat, voor het upgraden van het Vuurtorenplein en het hiermee gemoeide bedrag van € 4,6 miljoen, overstijgen de ruimte die er nog beschikbaar is in de Nuon-reserve. Andere reserves zijn op dit moment niet voorhanden, waardoor dekking van deze investeringsambitie alleen dan mogelijk is als er structurele ruimte gevonden wordt in de meerjarenbegroting. Of er zal een afweging gemaakt moeten worden welke investeringsambities uit deze reserve gefinancierd moeten worden.

Uit deze investeringen vloeien ook weer beheerskosten voort, die in de lopende exploitatiebegrotingen van de jaren daarna worden opgenomen. Ook daarvoor is dekking nodig.

En na verloop van jaren zal het noodzakelijk blijken om groot onderhoud, dan wel vervanging van deze kapitaalwerken te begroten. Om in die middelen te kunnen voorzien wordt in de loop van de komende jaren een financieel totaalplan opgezet.

Bedragen afgerond op € 1.000,-		Jaar van investering				
Bedragen investeringsambities	**Totaal**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Herinrichting Hoofdstraat	€ 725.000		€ 725.000			
Parkeerdruk Noordwijk aan Zee	€ 5.740.000		€ 5.740.000			
Aansluiting Beeklaan op N206	€ 7.000.000		€ 7.000.000			
Gebiedsuitwerking Koningin Wilhelmina Boulevard	€ 1.145.000		€ 1.145.000			
Upgraden Vuurtorenplein	€ 4.600.000				€ 4.600.000	
	€ 19.210.000		**€ 14.610.000**		**€ 4.600.000**	

De stand van de Reserve verkoop Nuon-aandelen ziet er dan als volgt uit.

Ambities vs Reserve verkoop Nuon aandelen	
Stand Reserve verkoop Nuon aandelen	**€ 30.113.000**
Mutaties in de Begroting 2022-2025	
Mutaties conform Begroting 2022-2025	€ 15.439.226
Stand Reserve verkoop Nuon aandelen na Begroting 2022-2025	**€ 14.673.774**
Ambities in de Begroting 2023-2026	
Herinrichting Hoofdstraat	€ 725.000
Parkeerdruk Noordwijk aan Zee	€ 5.740.000
Aansluiting Beeklaan op N206	€ 7.000.000
Gebiedsuitwerking Koningin Wilhelmina Boulevard	€ 1.145.000
Subtotaal ambities in de Begroting 2023-2026	**€ 14.610.000**
Stand Reserve verkoop Nuon aandelen na ambities in Begroting 2023-2026	**€ 63.774**
Upgraden Vuurtorenplein	€ 4.600.000
Stand Reserve verkoop Nuon aandelen na Begroting 2023-2026 en Vuurtorenplein	**€ -4.536.226**

De uitname in 2022 van € 15.439.226,- (voor € 13 miljoen als storting in kapitaallastenreserves om te voldoen aan de BBV) wordt gecompenseerd door een jaarlijkse toevoeging aan deze reserve. De werkwijze die tot 2022 werd gehanteerd, waarbij we jaarlijks een oplopend bedrag terugstorten in reserves, blijft gehandhaafd. In plaats van storting in de kapitaallastenreserves worden deze bedragen nu toegevoegd aan de Nuon-reserve, waarmee de reservering van € 13,2 miljoen op termijn weer wordt gecompenseerd. In 2023 bedraagt deze toevoeging € 339.000,- en loopt jaarlijks met € 28.000,- op conform het ingroeimodel van de kapitaallasten in de exploitatie.

Reeds opgenomen investeringsambities vanuit de Begroting 2022-2025

1. Economie

Bedragen in €	Werkelijk	Begroot			
Investeringsplannen Economie	**t/m 2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Gebiedsuitbreiding KW- Boulevard (raad 14 juni 2018)	130.000	1.145.000			
Hoofdstraat: herinrichting		725.000			

Op het gebied van economie staan we voor de ontwikkeling en uitvoering van een aantal belangrijke projecten als:

De gebiedsuitwerking aan de Koning Wilhelmina Boulevard (Totaal € 1.475.000,- waarvan € 130.000,- tot en met 2022 en € 1.145.000,- in 2023)
Er wordt gewerkt aan plannen voor de gebiedsuitwerking. Hier is nog € 1.145.000,- voor gereserveerd.

De revitalisering van de Hoofdstraat (€ 725.000,-)
Verdere herinrichting en het voldoen aan de in de Uitwerking Visie Openbare Ruimte (UVOR) opgenomen criteria maken van de Hoofdstraat zal nog eens een financiële impuls van naar schatting € 725.000,- vergen.

2. Revitalisering

Bedragen in €	Werkelijk	Begroot			
Revatiliseringplannen	**t/m 2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Aansluiting Beeklaan - N206		7.000.000			

Aansluiting Beeklaan – N206
In het kader van het Regionaal Investeringsfonds is hiervoor een bijdrage gereserveerd. Bestuurlijke besluitvorming met betrekking tot dit project heeft nog niet plaatsgevonden. Zodra een en ander concretere vormen aanneemt zal financiële inpassing dus nog moeten plaatsvinden. Rekening dient te worden gehouden met een netto investeringsbedrag van € 7 miljoen (zeer grove indicatie). In 2022 zal de nodige afstemming plaatsvinden met alle benodigde stakeholders en eventuele benodigde nadere onderzoeken.

3. Overige investeringen

Bedragen in €	Werkelijk	Begroot			
Investeringsplannen overige voorgaande jaren	**t/m 2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Parkeerdruk Noordwijk aan Zee	250.000	5.740.000			

Parkeerdruk Noordwijk aan Zee
Om de parkeerproblematiek aan te kunnen pakken is een investeringsruimte van circa € 6 miljoen gereserveerd.
De investering van de parkeerdruk betreft de investering voor een extra (verdiepte) parkeer laag op het Wantveld. Tijdelijk zal er extra capaciteit van parkeerplaatsen zijn gedurende de bouwperiode van verschillende projecten in Noordwijk aan zee.

4. Nieuwe ambities

Bedragen in €	Werkelijk	Begroot			
Nieuwe investeringsambities 2022	**t/m 2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Upgraden Vuurtorenplein				4.600.000	

Upgraden Vuurtorenplein

Het upgraden van het Vuurtorenplein bestaat uit een parkeergarage en de inrichting van de openbare ruimte. Op dit moment wordt gedacht aan een Duinpark maar dit zal uiteindelijk verder uitgewerkt worden middels een participatietraject met de omgeving.

6. Toekomstige ontwikkelingen die nog niet financieel zijn vertaald

De ontwikkelingen waar we de komende jaren (mogelijk) financieel rekening mee moeten houden zijn:

- nieuw beheerplan groenonderhoud;
- gemeentelijke kosten duurzaamheid;
- sportnota;
- visie duin- en bollenstreek;
- regionale strategie mobiliteit;
- maatregelen in het kader van Noordelijke ontsluiting Greenport;
- doortrekken R-Net (met name de provincie maar wij wellicht ook);
- I-visie (dekking uit de ICT-instandhoudingsreserve).

Zonder de uitwerking van deze ontwikkelingen is een financiële inschatting lastig te maken. Zodra de uitwerking per ontwikkeling gereed is wordt deze aan de raad voorgelegd en kunnen er keuzes gemaakt worden in het financiële speelveld van de gemeente Noordwijk voor een de doorgang van de betreffende ontwikkeling.

gemeente
Noordwijk

Voorstraat 42
2201 HW Noordwijk
T. 071 - 36 60 600
gemeente@noordwijk.nl
www.noordwijk.nl